

Marie Mištová, *Leopold I. ve světle česky psaných pohřebních kázání z roku 1705*, České Budějovice 2023, Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, bakalářská práce, 85 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Konstrukce obrazu evropských vládců, reflexe jejich (ne)každodenního života a s tím spojených přechodových rituálů mezi životem a smrtí tvoří již po několik desetiletí nedílnou součást evropského dějepisectví. Právě tímto směrem se také ubírá bakalářská práce Marie Mištové, která se dotýká osobnosti císaře Leopolda I. a jeho komunikativního obrazu v česky psaných pohřebních kázáních z roku 1705. Autorčino badatelské úsilí je o to sympatičtější, neboť si vybrala problematiku, jež se až na ojedinělé výjimky v českém i evropském dějepisectví netěšila přílišnému zájmu historiček a historiků (P. Dauga-Casarotto, F. Negredo del Cerro, R. Smíšek). Své pojednání vystavěla na obsahové analýze tištěných kázání jezuitů Františka Doudlebského, Františka Dubského a Jiřího Schoffbergera, uložených ve fondech Národní knihovny České republiky v Praze a Zámecké knihovny Český Krumlov. Získané poznatky doplnila informacemi z několika soudobých kramářských písní.

Ve čtyřech obsáhlých kapitolách autorka se znalostí relevantní domácí a především zahraniční literatury postupně objasnila heuristické, koncepční a metodologické uchopení práce a nastínila biogramy autorů pohřebních kázání i samotného Leopolda I. Následně se zaměřila na objasnění konceptu dobré smrti a dobrého umírání, kterých se musel každý správný křesťan držet, aby následně spočinul v nebi a získal život věčný po pravici Boží. Díky obsahové analýze česky psaných pohřebních kázání za zesnulého císaře autorka rovněž názorně ukázala, že umírající Leopold I. beze zbytku vyhověl všem nárokům spojeným s výše uvedeným konceptem. Stranou pozornosti však neponechala ani okolnosti, které souvisely s úmrtím habsburského panovníka 5. května 1705 a následnými pohřebními slavnostmi v metropoli podunajské monarchie.

Za jádro práce lze považovat čtvrtou kapitolu, v níž se autorka zaměřila na obsahovou analýzu již zmiňovaných česky psaných pohřebních kázání. V žádném případě jí však nešlo o pouhé převyprávění obsahu. Těžiště pojednání tvoří pokus o interpretaci alegorických obrazů, do nichž kazatelé stylizovali nebožtíka, ve vztahu k panovnické reprezentaci na prahu novověku. Ti přirovnávali Leopolda I. k různým starověkým mytickým hrdinům (Herkulovi), skutečným politikům a panovníkům (Agésilaovi II., Epameinóndovi, Kýrovi staršímu, Mithridatovi I., Periklovi), zejména římským císařům (Gaiu Iuliu Caesarovi, Octavianu

Augustovi, Marcu Ulpiu Traianovi, Theodosiovi, Honoriovi), vynikajícím vojevůdcům (Alexandru Velikému, Antigonovi II.) a vzdělavcům (Periklovi, Xenofóntovi). Stranou pozornosti autorka neponechala ani biblické postavy (Davida, Jóba, Mojžíše, Šalomouna), včetně samotného Ježíše Krista, světce spojené s jednotlivými zeměmi, kterým zesnulý císař vládl (svatý Jindřich, svatý Leopold, svatý Ladislav, svatý Štěpán, svatý Václav), případně alegorické motivy z rostlinné (palma) a živočišné říše (lev, orel). Obsah použitých prostředků symbolické komunikace především potvrzoval mocenskou výlučnost habsburských panovníků v čele s Leopoldem I. na vrcholku pomyslné pyramidy raně novověkých křesťanských vládců a naznačoval veskrze vynikající charakterové vlastnosti, jimiž nebožtík bohatě oplýval.

Až na pár prohrěšků v rozsáhlém a analyticky pojatém vědeckém aparátu napsala Marie Mištová svou bakalářskou práci vcelku svěžím jazykem, jenž se vyznačuje přesnou větnou skladbou a shoduje se s pravopisnou normou současného českého jazyka. Rozprava přináší některé nové vědecké poznatky o reprezentaci a konstrukci obrazu příslušníků habsburského rodu na prahu novověku, zejména Leopolda I. a Josefa I. Předložené pojednání je rovněž výsledkem samostatného badatelského úsilí a nemalé píle. Proto bakalářskou práci Marie Mištové doporučuji k obhajobě a navrhuji ji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

Borovany 17. 8. 2023

doc. PhDr. Rostislav Smíšek, Ph.D.